

Avdelningen för tillsyn
Enheten för karteller och förvärv

Fakta: Konkurrensverkets utredning av Svenska Bankföreningens amorteringsrekommendation (dnr 674/2014)

Konkurrensverket utreder för närvarande om branschorganisationen Svenska Bankföreningens utfärdande av amorteringsrekommendationer till sina medlemmar kan strida mot reglerna om konkurrensbegränsande samarbete i 2 kap. 1 § konkurrenslagen och artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Den 15 oktober ställde Konkurrensverket ett antal frågor till Bankföreningen, som också har svarat på frågorna. När detta skrivs (den 7 november 2014) pågår fortfarande analys och utredning av ärendet. Något slutligt beslut har inte fattats.

Mot bakgrund av det stora omvärldsintresset för ärendet har Konkurrensverket valt att här redogöra för de bedömningar myndigheten har att göra enligt konkurrensreglerna och den preliminära analys vi meddelat Bankföreningen.

Otillåtna samarbeten:

I 2 kap. 1 § konkurrenslagen och i artikel 101 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förbjuds samarbete mellan företag om det har till syfte att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen på marknaden på ett märkbart sätt eller om det ger ett sådant resultat.

Förbudet omfattar samarbete mellan två eller flera företag. Samarbetet kan ske genom avtal, beslut av en företagssammanslutning eller så kallat samordnat förfarande. En rekommendation från en branschförening att medlemsföretagen ska agera på ett visst sätt på marknaden kan utgöra ett *beslut av en företagssammanslutning* som strider mot konkurrensreglerna.

I konkurrenslagen anges några exempel på samarbeten som anses vara särskilt konkurrensbegränsande, som exempel kan nämnas:

- Direkt eller indirekt fastställande av inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor

- Överenskommelser som begränsar produktionen
- Marknadsuppdelning

Under vissa förutsättningar kan samarbete mellan företag vara tillåtet trots att det begränsar konkurrensen. De positiva effekterna av samarbetet måste då uppväga de negativa och även komma konsumenterna till del.

Svenska Bankföreningens rekommendation

Den 7 oktober 2014 gick Svenska Bankföreningen ut med information om att föreningens styrelse fattat beslut om att utöka sin amorteringsrekommendation. Bankföreningen uppgav att man kommer att rekommendera att alla nya lån med en belåningsgrad över 50 procent av bostadens marknadsvärde amorteras.

Den slutliga formuleringen av den nya rekommendationen har dock enligt Bankföreningen ännu inte beslutats av Bankföreningens styrelse.

Konkurrensverkets preliminära analys av Bankföreningens rekommendation

Väl fungerande marknader uppnås genom en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna. På en marknad med en effektiv konkurrens utnyttjar aktörerna på marknaden de konkurrensmedel som står till buds för att skapa en effektiv konkurrens.

På marknaden för bostadslån utgör amorteringsvillkor, dvs. amorteringarnas storlek i förhållande till bostadens värde och amorteringstiden, ett av de viktigaste konkurrensmedlen för bankerna.

Om bankerna begränsas i sitt användande av individuella amorteringskrav förvinner ett viktigt verktyg för bankerna att konkurrera om bolånekunderna. Mindre konkurrens leder normalt till sämre villkor för kunderna.

Branschgemensamma amorteringsvillkor riskerar beroende på hur de utformas även att skapa inlåsnings effekter på bolånemarknaden genom att kundernas möjlighet och incitament att byta bank minskar.

Båda dessa effekter riskerar att leda till en försvagad konkurrens på bolånemarknaden.

Bankföreningens amorteringsrekommendation innebär att medlemsföretagen ska agera på ett visst sätt på marknaden vilket riskerar att märkbart begränsa konkurrensen. Bankföreningens rekommendation kan därmed utgöra ett beslut av en företags sammanslutning som strider mot konkurrensreglerna.

Bankföreningen har redan tidigare i december 2010 respektive mars 2014, utfärdat amorteringsrekommendationer för sina medlemmar. Den nu aktuella

rekommendationen innebär en skärpning och berör en större del av lånestocken än vad som förut varit fallet. Därför har Konkurrensverket valt att prioritera ärendet.

Det bör påpekas att Konkurrensverkets utredning befinner sig i ett inledande skede och något slutgiltigt ställningstagande i frågan har ännu inte tagits.

Regler eller branschöverenskommelser?

Konkurrensen fungerar bäst om varje företag självt bestämmer sin strategi och sitt kunderbudande. Om det är påkallat med en begränsning av företags frihet att utforma sitt kunderbudande är det Konkurrensverkets uppfattning att detta i första hand bör ske genom en offentlig reglering. Denna uppfattning bygger på att offentliga regleringar kan och bör utformas med utgångspunkt från att så långt möjligt behålla företagens utrymme och drivkrafter att konkurrera med varandra. När branschorganisationer själva utformar regleringen finns det större risk att regleringen utformas på ett sätt som gynnar de inblandade företagen och skadar konkurrensen.

Svenska Bankföreningen har med hänvisning till Konkurrensverkets preliminära analys meddelat att Bankföreningens Arbetsutskott den 10 november 2014 beslutat att dels upphäva rekommendationen ”Principer för att uppnå ett gott konsumentskydd för bolån” daterad den 17 mars 2014, dels avbryta arbetet med en utökad amorteringsrekommendation.

Konkurrensverket har den 13 november beslutat att skriva av ärendet och kommer inte att fortsätta utreda Svenska Bankföreningens amorteringsrekommendation.

Vill du veta mer om vilka regler som gäller för *samarbete mellan konkurrerande företag*, kan du läsa mer här.

(<http://www.kkv.se/upload/Filer/Trycksaker/Infomaterial/konkregl.pdf>)

Vill du veta mer om vilka regler som gäller för samarbete mellan konkurrerande företag inom ramen för en *branschorganisation*, kan du läsa mer här.

(http://www.kkv.se/t/Page_4560.aspx)

Beslut:

[..\14-0674 signatur.pdf](#)